
**Komentarz do zadań
z geografii**

MATURA MAJ 2006

Komentarz do zadań opracowano w Centralnej Komisji Egzaminacyjnej z wykorzystaniem materiałów otrzymanych z ośmiu okręgowych komisji egzaminacyjnych. **Podane wskaźniki łatwości zadań odnoszą się do wyników zdających w rejonie OKE Łódź.**

ARKUSZ I – poziom podstawowy

Zadanie 1. (2 pkt)

Odszukaj na mapie i wpisz do tabeli nazwy niżej opisanych obiektów.

Lp.	Opis obiektu	Nazwa obiektu
1.	Miejscowość położona przy granicy Pienińskiego Parku Narodowego, w której znajdują się ruiny zamku w sąsiedztwie uroczyska.	
2.	Przełęcz położona na wysokości 695 m n.p.m. przy północnej granicy parku narodowego.	
3.	Wąwóz pomiędzy Macelową i Gołą Górą, którego dnem płynie Macelowy Potok.	
4.	Miejscowość z przystanią flisacką, położona na granicy parku narodowego.	

Sprawdzana umiejętność

Zdający potrafi na podstawie mapy dołączonej do arkusza i opisów rozpoznać obiekty na mapie oraz podać ich nazwy. Standard II 1), 2).

Łatwość zadania:

OKE: 0,83 – łatwe

LO: 0,88; LP: 0,85; T: 0,84

Typowe poprawne odpowiedzi zdających

1. Czorsztyn
2. Przełęcz Sańba
3. Wąwóz Gorczyński
4. Kąty

Najczęściej powtarzające się błędy

Błędy wynikały z nieuwważnego czytania polecenia zadania, np. w punkcie 1. zadania podawano w odpowiedzi jako nazwę miejscowości: Zamek w Czorsztynie.

Nie odczytywano z legendy liniowego znaku granicy Pienińskiego Parku Narodowego, np. wymieniano Zamajerz jako miejscowość położoną przy granicy PPN.

Błędy wynikały także z niedbałości zdających – przekręcano nazwy geograficzne obiektów odczytywanych z mapy.

Komentarz

Błędy najczęściej pojawiały się w punkcie 1. i 4. zadania.

Zadanie 2. (2 pkt)

Oblicz, na jakiej wysokości n.p.m. położone jest lustro wody w Jeziorze Czorsztyńskim, jeżeli wysokość względna pomiędzy szczytem Piekiełko a brzegiem tego jeziora wynosi 148 m. Zapisz obliczenia.

Sprawdzana umiejętność

Zdający potrafi obliczyć na podstawie podanych informacji wysokość n.p.m. lustra wody zbiornika. Standard II 2), 2a.

Łatwość zadania:

OKE: 0,70 – łatwe

LO: 0,83; LP: 0,75; T: 0,79

Typowe poprawne odpowiedzi zdających

Wysokość szczytu Piekiełko: 678 m n.p.m.

678 m n.p.m. – 148 m = 530 m n.p.m.

Wysokość lustra wody: 530 m n.p.m.

Najczęściej powtarzające się błędy

Popelniano błędy rachunkowe.

Podawano odpowiedź bez zapisu obliczeń, czyli nie czytano dokładnie polecenia zadania.

Komentarz

W zadaniu sprawdzano typową umiejętność kształtowaną na lekcjach przyrody i geografii, sprawdzaną praktycznie na każdym egzaminie z geografii.

Podawane odpowiedzi były w większości prawidłowe.

Zadanie 3. (1 pkt)

Długość tamy, która oddziela Jezioro Czorsztyńskie od Jeziora Sromowieckiego, wynosi na mapie 1,5 cm. Oblicz długość tej tamy w terenie i zakreśl poprawną odpowiedź.

A. 750 m

B. 375 m

C. 3750 m

D. 275 m

Sprawdzana umiejętność

Zdający potrafi wykonywać obliczenia na podstawie podanych informacji - oblicza długość tamy w terenie. Standard II 2), 2a.

Łatwość zadania:

OKE: 0,78 – łatwe

LO: 0,87; LP: 0,82; T: 0,82

Typowe poprawne odpowiedzi zdających

B. lub 375 m

Najczęściej powtarzające się błędy

Nieumiejętnie przeliczano skalę mapy na jednostki odległości.

Popelniano błędy rachunkowe.

Wśród odpowiedzi błędnych najczęściej wybierano odpowiedź C. lub D.

Komentarz

W zadaniu sprawdzano typową umiejętność kształtowaną na lekcjach przyrody i geografii. Zdający, którzy nie potrafili obliczyć na podstawie mapy długości odcinka w terenie, przypadkowo wskazywali odpowiedź.

Zadanie 4. (2 pkt)

Podaj po dwa przykłady korzyści i zagrożeń dla środowiska przyrodniczego lub działalności człowieka wynikających z budowy i funkcjonowania Jeziora Czorsztyńskiego na Dunajcu.

Sprawdzana umiejętność

Zdający potrafi na podstawie analizy mapy przedstawić korzyści i zagrożenia wynikające z funkcjonowania zbiornika zaporowego w Czorsztynie. Standard III 1), 5.

Łatwość zadania:

OKE: 0,47 trudne

LO: 0,57; **LP:** 0,49; **T:** 0,50

Typowe poprawne odpowiedzi zdających

Korzyści:

- zapobieganie powodziom,
- produkcja energii elektrycznej w elektrowni wodnej,
- rozwój turystyki,
- powstanie nowych miejsc pracy,
- rozwój usług,

Zagrożenia:

- zaburzenie naturalnego ekosystemu (zmiany klimatu, wzrost wilgotności powietrza)
- zmiany składu gatunkowego flory i fauny Pienińskiego Parku Narodowego oraz Dunajca,
- zakłócenie przepływu wody i pracy rzeźbotwórczej Dunajca,
- zalanie wsi położonych w dolinie Dunajca – konieczność budowy nowych wsi, do których przesiedlono ludność z terenów zalanych,
- wzrost zanieczyszczeń w wyniku rozbudowy infrastruktury drogowej i turystycznej.

Najczęściej powtarzające się błędy

Formułowano odpowiedzi bardzo ogólnie, np. korzyści dla miejscowej ludności, zagrożenia dla środowiska, nie wskazując, na czym te korzyści lub zagrożenia polegają.

Mylono rybołówstwo z wędkarstwem.

Udzielano nieprawdziwych odpowiedzi jak, np. wzrost niebezpieczeństwa powodzi, awarie tankowców, wymiana handlowa z sąsiadami lub udzielano odpowiedzi jednoznacznej, np. energia.

Odpowiedzi uogólniano, nie odnosząc ich do Jeziora Czorsztyńskiego na Dunajcu.

Komentarz

Najczęściej zdający podawali w odpowiedzi jako korzyści, np. rozwój turystyki, nowe miejsca pracy, zapobieganie powodziom a jako zagrożenia, np. zaburzenia ukształtowanego ekosystemu, zakłócenia szlaków ryb wędrownych, zanieczyszczenie środowiska w wyniku budowy nowych dróg, przystani, parkingów.

Wielu zdających, wykazywało się nieporadnością w formułowaniu krótkiej, poprawnej odpowiedzi.

Zadanie 5. (2 pkt)

Podaj dwa walory przyrodnicze i dwa walory zagospodarowania turystycznego świadczące o atrakcyjności turystycznej Pienin.

Sprawdzana umiejętność

Zdający potrafi na podstawie analizy mapy podać walory przyrodnicze i zagospodarowania turystycznego świadczące o atrakcyjności turystycznej obszaru przedstawionego na mapie. Standard II 3), 1a.

Łatwość zadania

OKE: 0,69- umiarkowanie trudne

LO: 0,78; LP: 0,71; T: 0,73

Typowe poprawne odpowiedzi zdających

a) Walory przyrodnicze:

- urozmaicona rzeźba terenu (skały, głazy, jaskinie, grotty i inne formy),
- duża lesistość,
- malownicze krajobrazy,
- przełom Dunajca,
- bogata szata roślinna i bogaty świat zwierzęcy.

b) Walory zagospodarowania turystycznego:

- szlaki turystyczne,
- przystań żeglarska (przystań dla statków),
- przystań flisacka,
- wyciągi narciarskie,
- rozwinięta baza noclegowa – schroniska, pola biwakowe, domy wycieczkowe.

Najczęściej powtarzające się błędy

Mylono walory przyrodnicze z walorami zagospodarowania turystycznego. Wśród walorów przyrodniczych często wymieniano spływ Dunajcem, ruiny zamków lub wymieniano szlaki turystyczne.

W odpowiedziach wymieniano walory przyrodnicze Dunaju zamiast Dunajca.

Udzielano odpowiedzi ogólnikowych, np. krajobraz, zabytki.

Komentarz

Najczęściej w odpowiedziach pojawiały się takie przykłady walorów przyrodniczych jak, np. urozmaicona górską rzeźba, duża lesistość obszaru, źródła i potoki górskie, malowniczy przełom Dunajca, a wśród walorów zagospodarowania turystycznego, np. rozwinięta baza noclegowa, przystanie flisackie na Dunajcu, liczne szlaki turystyczne.

Dla wielu zdających problemem było podanie dwóch poprawnych przykładów walorów, a dopiero za ich podanie zdający mógł otrzymać 1 punkt. Często nie korzystano z treści mapy, udzielano odpowiedzi niezwiązanych z obszarem Pienin.

Najczęściej zdający uzyskiwali za to zadanie 1 punkt, co głównie wynikało z niepoprawnie sformułowanych odpowiedzi i braku wykorzystania treści załączonej mapy.

Zadanie 6. (2 pkt)

Odczytaj z mapy i podaj, na jakiej wysokości nad poziomem morza znajduje się źródło potoku wpadającego do Jeziora Czorsztyńskiego i oznaczonego na mapie literą Z.

Sprawdzana umiejętność Zdający potrafi odczytać z mapy wysokość bezwzględną źródła potoku wpadającego do Zbiornika Czorsztyńskiego. Standard II 1), 1.
Łatwość zadania: OKE: 0,28 LO: 0,44; LP: 0,32; T: 0,31
Typowe poprawne odpowiedzi zdających 610 m. n.p.m, 608 m. n.p.m.
Najczęściej powtarzające się błędy Najczęstszą błędną odpowiedzią było wskazanie wysokości szczytu Piekiełko (678 m. n.p.m) jako wysokości źródła lub podanie, zamiast wartości wysokości nazwy Kąciki. Błędy wynikały z braku wiedzy.
Komentarz Zdający powinien wykorzystać informację podaną w legendzie mapy o poprowadzeniu poziomicy co 10 m oraz wykorzystać odczytaną z mapy wysokość bezwzględną szczytu Piekiełko.

Zadanie 7. (1 pkt)

Pasma Pienin zbudowane jest z wapieni.

Zaznacz opis, który wyjaśnia warunki powstawania tych skał.

Skały wapienne powstały w wyniku:

- krystalizacji lawy na powierzchni Ziemi.
- wietrzenia fizycznego innych skał, a następnie scalania ziaren skalnych.
- nagromadzenia na dnie zbiornika morskiego szkieletów i muszli zwierząt.
- nagromadzenia szczątków roślin na obszarach bagiennych.

Sprawdzana umiejętność Zdający potrafi na podstawie opisu rozpoznać genezę skał wapiennych. Standard I 1), 8.
Łatwość zadania OKE: 0,60 – umiarkowanie trudne LO: 0,76; LP: 0,61; T: 0,66
Typowe poprawne odpowiedzi zdających c) nagromadzenia na dnie zbiornika morskiego szkieletów i muszli zwierząt.
Najczęściej powtarzające się błędy Popełniano błędy techniczne w rozwiązywaniu zadania - zaznaczano niezgodnie z poleceniem dwie lub więcej odpowiedzi.
Komentarz

Zadanie nie sprawiało problemów zdającym posiadającym podstawową wiedzę z zakresu genezy głównych typów skał.

Zadanie 8. (1 pkt)

Na rysunku przedstawiono zakole Dunajca u podnóża Macelowej Góry (804 m n.p.m.).

Odszukaj zakole na mapie i podaj, w którym miejscu – oznaczonym na rysunku literami A i B – przeważa proces erozji bocznej, a w którym proces akumulacji rzecznej.

Sprawdzana umiejętność

Zdający potrafi na podstawie mapy i rysunku podać miejsca występowania procesu erozji i akumulacji rzecznej na wskazanym odcinku doliny rzeki. Standard II 1), 2.

Łatwość zadania

OKE: 0,61 - umiarkowanie trudne

LO: 0,66; **LP:** 0,58; **T:** 0,62

Typowe poprawne odpowiedzi zdających

A – erozja boczna

B – akumulacja rzeczna

Najczęściej powtarzające się błędy

Błędne odczytywanie z rysunku erozji bocznej i akumulacji rzecznej.

Komentarz

Zadanie nie stwarzało problemu zdającym, którzy potrafili odszukać zakole Dunajca na mapie i odczytać układ poziomic wskazujący na stromy, podcinany przez erozję brzeg rzeki lub łagodny z przewagą akumulacji.

Zadanie 9. (1 pkt)

Budowa zespołu zbiorników wodnych wymusiła przeprowadzenie drogi przez obszar Pienińskiego Parku Narodowego łączącej Krośnicę Niżnią i Niedzicę.

Podaj dwa zagrożenia związane z jej użytkowaniem w obszarze chronionym.

Sprawdzana umiejętność

Zdający potrafi na podstawie analizy mapy ocenić i podać zagrożenia związane z użytkowaniem drogi przechodzącej przez park narodowy. Standard III 1), 5.

Łatwość zadania

OKE: 0,65– umiarkowanie trudne

LO: 0,74; **LP:** 0,66; **T:** 0,70

Typowe poprawne odpowiedzi zdających

- hałas (narusza naturalne siedliska zwierząt),
- zwierzęta giną pod kołami pojazdów na drodze,
- zanieczyszczenie powietrza (negatywnie wpływa na florę i faunę Pienińskiego PN),
- zaśmiecanie terenów przydrożnych.

Najczęściej powtarzające się błędy

Podawano odpowiedzi ogólnikowe oraz takie, które nie zawierały zagrożeń wynikających z użytkowania drogi w obszarze chronionym. Podawano tylko jeden przykład, nie spełniając warunków koniecznych do otrzymania 1 punktu.

Komentarz

Wielu zdających nieuważnie czytało polecenie zadania oraz wykazywało się nieporadnością w formułowaniu krótkiej, poprawnej wypowiedzi na zadany temat.

Zadanie 10. (2 pkt)

Przekreśl w poniższych nawiasach określenia błędne, tak aby cechy klimatu na podanym obszarze były opisane prawidłowo.

W szczytowych partiach Pienin w porównaniu ze Sromowcami Wyżnymi położonymi nad Dunajcem

- a) suma rocznych opadów jest (niższa / wyższa).
- b) roczna amplituda temperatury powietrza jest (niższa / wyższa).
- c) ciśnienie atmosferyczne jest (niższe / wyższe).
- d) średnia temperatura roczna jest (niższa / wyższa).

Sprawdzana umiejętność

Zdający potrafi wybrać właściwe określenia charakteryzujące cechy klimatu między szczytowymi partiami Pienin a Sromowcami Wyżnymi. Standard I 1), 10.

Łatwość zadania

OKE: 0,41 – trudne

LO: 0,46; **LP:** 0,41; **T:** 0,43

Typowe poprawne odpowiedzi zdających

Określenia prawidłowe:

- A. wyższa
- B. niższa
- C. niższe
- D. niższa

Najczęściej powtarzające się błędy

Błędy wynikały z braku wiedzy, nie odnoszenia treści zadania do treści mapy oraz z nieuważnego czytania polecenia zadania.

Komentarz

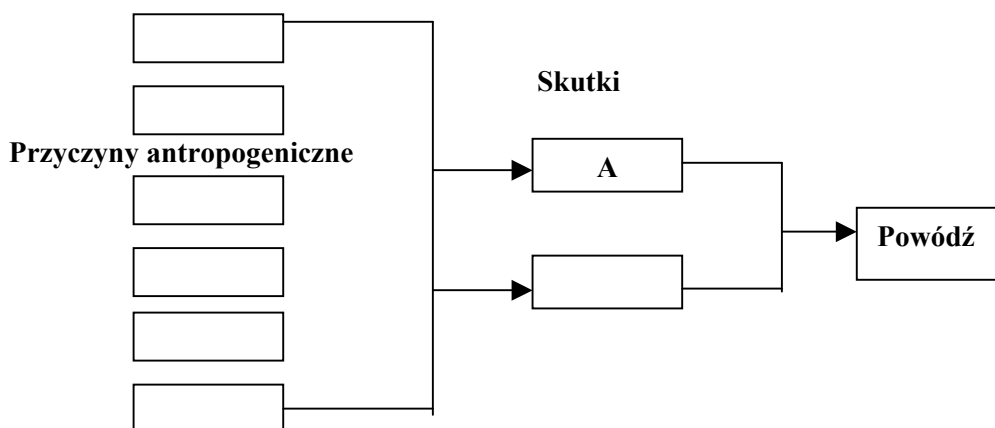
Zadanie sprawiło wielu zdającym sporo problemów zwłaszcza w podpunkcie b) i c). Zdający wykazali się słabą znajomością prawidłowości klimatycznych. Ponadto zdający, czytając nieuważnie polecenie, zamiast przekreślić w nawiasach odpowiedzi błędne dokonywali podkreśleń, wprowadzali dodatkowe nawiasy i własne oznaczenia.

Zadanie 11. (4 pkt)

W 1997 r. w dorzeczu Odry wystąpiła wielka powódź o niespotykanej dotychczas skali. **Uzupełnij schemat, wpisując w odpowiednie pola litery (B–H), którymi oznaczono różne przyczyny powodzi i ich skutki:**

- A. Zmniejszenie retencji dorzecza.
- B. Zmniejszenie powierzchni lasów.
- C. Intensywne opady deszczu.
- D. Regulacja doliny Odry.
- E. Duża ilość dopływów Odry biorących początek w Sudetach.
- F. Rozwój budownictwa na obszarze terasy zalewowej, brak konserwacji wałów przeciwpowodziowych.
- G. Wezbranie wody w rzekach i przerwanie wałów przeciwpowodziowych.
- H. Mała pojemność zbiorników wodnych na Odrze i jej dopływach.

Przyczyny przyrodnicze

Sprawdzana umiejętność

Zdający potrafi uzupełnić model przyczynowo-skutkowy przedstawiający przyrodnicze i antropogeniczne przyczyny powodzi oraz ich skutki. Standard III 1), 3.

Łatwość zadania

OKE: 0,79 – łatwe

LO: 0,89; LP: 0,83; T: 0,82

Typowe poprawne odpowiedzi zdających

Przyczyny przyrodnicze: C, E (w dowolnej kolejności)

Przyczyny antropogeniczne: B, D, F, H (w dowolnej kolejności)

Skutek: G

Najczęściej powtarzające się błędy

Mylono przyczyny przyrodnicze z przyczynami antropogenicznymi oraz przyczyny ze skutkiem, np. podawano jako przyczyny przyrodnicze B. oraz H. a G. podawano jako przyczynę zamiast jako skutek przyczyn przyrodniczych i antropogenicznych.

Komentarz

Zdający w większości wykazali się zrozumieniem związków przyczynowo-skutkowych w środowisku, sprzyjających powstawaniu powodzi. Większość zdających uzyskała za to zadanie przynajmniej połowę punktów możliwych do zdobycia.

Zadanie 12. (2 pkt)

Diagramy klimatyczne przedstawiają rozkład temperatury powietrza i opadów w ciągu roku na stacjach klimatycznych A i B położonych w strefie klimatu umiarkowanego ciepłego.

a) Podaj nazwy typów klimatu, w których położone są odpowiednio stacje A i B.

b) Przyporządkuj stacjom A i B odpowiednią wartość amplitudy rocznej temperatury powietrza: 12°C, 3°C, 20°C, 37°C, 43°C.

Sprawdzana umiejętność

Zdający potrafi:

a) na podstawie diagramów klimatycznych rozpoznać i podać typy klimatu.

b) przyporządkować przedstawionym na diagramach klimatycznych stacjom podane wartości rocznej amplitudy temperatury.

Standard: II 1), 1.

Łatwość zadania

OKE: 0,34 - trudne

LO: 0,55; LP: 0,37; T: 0,37

Typowe poprawne odpowiedzi zdających

a)

stacja A – klimat morski

stacja B – klimat kontynentalny

b)

amplituda temperatury powietrza na stacji:

A. 12°C

B. 37°C

Najczęściej powtarzające się błędy

Błędy wynikały z braku wiedzy i braku umiejętności wykorzystania materiału źródłowego.

W podpunkcie a) błędy popełniano zapewne wskutek nieuwważnego czytania treści polecenia i pomijania podanej nazwy strefy klimatycznej.

W podpunkcie b) często podawano poprawną odpowiedź tylko dla jednej stacji.

Komentarz

Wielu zdających nie potrafiło wykazać się znajomością głównych typów klimatu strefy klimatycznej, którą zamieszkuje. Pomimo podania nazwy strefy klimatycznej w treści zadania, wielu wpisywało, zamiast typów klimatu, nazwy innych stref klimatycznych.

W odpowiedziach zdających pojawiały się nazwy wszystkich stref klimatycznych.

Dużą trudność sprawiło zdającym wskazanie amplitudy rocznej temperatury powietrza w podpunkcie b) zadania. Zadanie wskazuje, że umiejętność korzystania z diagramów klimatycznych stanowi dla wielu zdających dużą trudność.

Zadanie 13. (2 pkt)

Na podstawie diagramów klimatycznych przedstawionych w zadaniu 12. przyporządkuj odpowiednio stacji A lub B wymienione poniżej cechy.

1. Klimat stacji cechuje przewaga opadów konwekcyjnych, wynikających z silnego nagrzania podłoża w okresie letnim.
2. Stacja o wyższej średniej rocznej temperaturze powietrza.

3. Klimat o cechach charakterystycznych dla tej stacji występuje na Wyspach Brytyjskich.

<p>Sprawdzana umiejętność Zdający potrafi przyporządkować przedstawionym na diagramach klimatycznych stacjom podane cechy. Standard II 1), 4.</p>
<p>Łatwość zadania OKE: 0,73 – łatwe LO: 0,83; LP: 0,75; T: 0,75</p>
<p>Typowe poprawne odpowiedzi zdających 1. B 2. A 3. A</p>
<p>Najczęściej powtarzające się błędy Wskazywano klimat stacji B jako typowy dla Wysp Brytyjskich.</p>
<p>Komentarz Zadanie wymagało wykorzystania własnej wiedzy i umiejętności korzystania z diagramów klimatycznych. Przyczyną większości niepowodzeń są braki w wiadomościach zdających.</p>

Zadanie 14. (2 pkt)

Dobierz po jednym kraju do podanych w tabeli informacji. Nazwy krajów wybierz spośród wymienionych niżej.

Kanada, Bangladesz, Hiszpania, Holandia, Islandia, Maroko

Kraj	Gęstość zaludnienia (liczba osób na km ²)	Cechy wpływające na gęstość zaludnienia
	386	nizinne położenie, łagodny morski klimat, wysoki poziom rozwoju gospodarczego
	3	położenie w pobliżu koła podbiegunowego, lodowce, czynne wulkany
	975	żyźne gleby aluwialne, klimat monsunowy, położenie w delcie dwóch rzek
	1	klimat umiarkowany chłodny i subpolarny, liczne wyspy Archipelagu Arktycznego

<p>Sprawdzana umiejętność Zdający potrafi przyporządkować kraje do podanych wartości gęstości zaludnienia i przyczyn warunkujących zaludnienie we wskazanych krajach. Standard I 4),1.</p>
<p>Łatwość zadania OKE: 0,46 – trudne LO: 0,65; LP: 0,49; T: 0,48</p>

Typowe poprawne odpowiedzi zdających

Holandia
Islandia
Bangladesz
Kanada

Najczęściej powtarzające się błędy

Przyporządkowanie innych państw do opisu cech środowiska przyrodniczego i gęstości zaludnienia właściwych dla Bangladeszu.

Komentarz

Odpowiedzi zdających świadczą o słabej znajomości położenia geograficznego państw na świecie. Wiele z nich świadczyło o zupełnej przypadkowości dokonywanych wyborów. Niekiedy wpisywano nazwy państw spoza podanych w poleceniu, wykazując się tym samym brakiem umiejętności uważnego czytania polecenia.

Zadanie 15. (2 pkt)

Na podstawie podanego w zadaniu tekstu, o urządzeniu przetwarzającym niesegregowane odpady plastikowe, należało odpowiedzieć na poniższe pytanie.

Podaj cztery korzyści (ekologiczne i społeczno-ekonomiczne), które przyniosła inwestycja opisana w powyższym tekście.

Sprawdzana umiejętność

Zdający potrafi podać na podstawie tekstu korzyści wynikające z opisanej inwestycji gospodarczej. Standard II 3), c).

Łatwość zadania

OKE: 0,72 – łatwe
LO: 0,76; **LP:** 0,75; **T:** 0,74

Typowe poprawne odpowiedzi zdających

Korzyści:

- zmniejszenie ilości śmieci na wysypiskach,
- wytwarzanie paliw – oleju i benzyny,
- pozyskanie nowego źródła paliw,
- zyski ze sprzedaży technologii,
- nowe miejsca pracy,
- wykorzystanie odpadów szkodliwych dla środowiska.

Najczęściej powtarzające się błędy

Niektóre odpowiedzi zdających były błędną interpretacją informacji podanych w tekście źródłowym. Pisano, np. paliwo jest droższe dla środowiska, tanie paliwo, zlikwidowanie śmietnisk, które psuły środowisko naturalne.

Komentarz

Zdecydowana większość zdających podawała cztery przykłady korzyści. Część z nich ograniczała się do dosłownego przepisania fragmentu tekstu, nie zawsze stanowiącego treść odpowiedzi. Zdający pisali wielokrotnie o tej samej korzyści, inaczej ją formułując. Odpowiedzi były na różnym poziomie szczegółowości.

Zadanie 16. (2 pkt)

Do zadania dołączony był wykres „Zmiany światowej struktury źródeł energii pierwotnej”.

Na podstawie wykresu i opisów przyporządkuj odpowiednie źródło energii pierwotnej i podaj jego nazwę.

- a) Największe znaczenie tego surowca przypadło na wiek XIX. Obecnie wykorzystywany jest głównie do produkcji energii cieplnej:
- b) Rola tego surowca w bilansie energetycznym maleje, chociaż w latach 80. XX wieku jego znaczenie okresowo wzrosło:
- c) Znaczenie tego surowca systematycznie wzrasta i obecnie w bilansie energetycznym świata przekracza 20%:.....
- d) Rosnący udział tego surowca w bilansie energetycznym został zahamowany przez kryzys energetyczny:

Sprawdzana umiejętność

Zdający potrafi rozpoznać i podać na podstawie wykresu i opisów źródła energii.
Standard II 1), 2.

Łatwość zadania

OKE: 0,48 - trudne

LO: 0,63; LP: 0,50; T: 0,53

Typowe poprawne odpowiedzi zdających

- a) drewno,
- b) węgiel kamienny,
- c) gaz ziemny,
- d) ropa naftowa.

Najczęściej powtarzające się błędy

Błędnie interpretowano informacje odczytywane z wykresu.

Komentarz

Błędy w odpowiedziach wynikały z braku umiejętności czytania wykresów i korelacji ich treści z opisem źródeł energii.

Zadanie 17. (2 pkt)

Podaj dwa przykłady zmian zachodzących w bilansie energetycznym świata, które mają pozytywny wpływ na środowisko przyrodnicze. Uzasadnij odpowiedź.

Sprawdzana umiejętność

Zdający potrafi ocenić i uzasadnić zmiany zachodzące w bilansie energetycznym świata pod kątem korzyści dla środowiska przyrodniczego. Standard III 1), 5).

Łatwość zadania

OKE: 0,58 - umiarkowanie trudne

LO: 0,76; LP: 0,60; T: 0,66

Typowe poprawne odpowiedzi zdających

- zmniejszenie udziału węgla kamiennego, ponieważ prowadzi to do spadku emisji CO₂ i SO₂

<p>do atmosfery,</p> <ul style="list-style-type: none"> - wzrost udziału gazu ziemnego ze względu na jego dużą kaloryczność i mniejszą emisję SO₂ podczas spalania, - wzrost znaczenia surowców odnawialnych, które należą do czystych źródeł energii, - spadek udziału drewna ze względu na konieczność zachowania lasów, - wzrost udziału energii jądrowej i energii odnawialnej jest korzystny ze względu na zmniejszenie zużycia nieodnawialnych surowców energetycznych.
<p>Najczęściej powtarzające się błędy</p> <p>Błędy wynikały z braku zrozumienia polecenia do zadania lub terminu <i>bilans energetyczny</i>. Pisano, np. <i>produkcowanie energooszczędnych żarówek, co zmniejsza koszty utrzymania</i>. Nie uwzględniano w odpowiedzi tendencji zmiany udziału danego surowca w bilansie energetycznym (spadek/wzrost). Pisano, np. <i>gaz ziemny, gdyż nie zatruwa prawie środowiska</i>. Uzasadnianie odpowiedzi nie dotyczyło wpływu na środowisko przyrodnicze. Pisano, np. <i>tworzy się coraz więcej elektrowni jądrowych, co powoduje spadek cen energii</i>.</p>
<p>Komentarz</p> <p>Nieznajomość terminu bilans energetyczny i nieuważne czytanie polecenia były głównymi przyczynami popełnianych błędów. Część odpowiedzi była zbyt ogólnikowa, zwłaszcza w zakresie uzasadniania zachodzących zmian.</p>

Zadanie 18. (2 pkt)

Piramida przedstawia strukturę ludności Polski według wieku i płci w 2002 r.

Oznacz zdania prawdziwe literą P a zdania fałszywe literą F.

1. Na strukturę wieku i płci ludności Polski wywarła wpływ II wojna światowa.....
2. Urodzeni w II połowie lat 60. należą do wyżu demograficznego
3. W strukturze ludności Polski najwyższy udział ma ludność w wieku produkcyjnym.....
4. W przedziale wieku 45-50 lat występuje wyższy poziom zgonów kobiet niż mężczyzn.....

<p>Sprawdzana umiejętność</p> <p>Zdający potrafi wykorzystać piramidę wieku ludności Polski i ocenić prawdziwość podanych cech demograficznych. Standard II 1), 1.</p>
<p>Łatwość zadania</p> <p>OKE: 0,69 - umiarkowanie trudne LO: 0,72; LP: 0,68; T: 0,70</p>
<p>Typowe poprawne odpowiedzi zdających</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. P 2. F 3. P 4. F
<p>Najczęściej powtarzające się błędy</p> <p>Najczęściej błędnie oceniono prawdziwość zdania 2.</p>
<p>Komentarz</p> <p>Najtrudniejsze było zdanie 2., co może wskazywać na nieumiejętność pogłębionej interpretacji piramidy płci i wieku. Łatwiejsze okazało się zdanie 4., które wymagało od zdającego wyłącznie odczytania zaznaczonych na wykresie wartości.</p>

Zadanie 19. (2 pkt)

Podaj trzy społeczno-ekonomiczne konsekwencje starzenia się ludności Polski.

Sprawdzana umiejętność

Zdający potrafi podać przykłady społeczno-ekonomicznych konsekwencji starzenia się ludności Polski. Standard I 5), 3.

Łatwość zadania

OKE: 0,30 – trudne

LO: 0,45; LP: 0,29; T: 0,35

Typowe poprawne odpowiedzi zdających

Konsekwencje starzenia się ludności:

- wzrost wydatków na opiekę zdrowotną,
- zmniejszenie liczby szkół i przedszkoli,
- w dłuższym okresie czasu może wystąpić niedobór ludności w wieku produkcyjnym,
- wzrost wydatków na emerytury i renty,
- zmiana modelu konsumpcji.

Najczęściej powtarzające się błędy

Najwięcej błędnych odpowiedzi było wynikiem niezrozumienia terminu starzenie się społeczeństwa. Część zdających rozumie ten termin jako fizjologiczne starzenie się organizmu człowieka. W takich przypadkach podawano zarówno przyczyny, jak i konsekwencje starzenia się organizmu człowieka. Pisano, np. *na starzenie się ludności Polski duży wpływ mają choroby*.

Mylono konsekwencje starzenia się społeczeństwa z przyczynami tego zjawiska. Pisano, np. *lepszą opieką medyczną, co wydłuża życie*.

Komentarz

Podstawową przyczyną niepowodzenia zdających w tym zadaniu była nieznajomość terminu starzenie się społeczeństwa.

Zdający często udzielali odpowiedzi ogólnikowych, trudnych do jednoznacznej oceny, np. zmniejszenie poziomu rozwoju gospodarczego. W wielu pracach zwraca uwagę ubogi język wypowiedzi.

Zdający rzadko uzyskiwali maksymalną liczbę punktów za to zadanie. Współczesny problem krajów wysoko rozwiniętych, jakim jest starzenie się społeczeństw, wskazuje na potrzebę zwrócenia większej uwagi na to zagadnienie na lekcjach geografii.

Zadanie 20. (2 pkt)

Wypełnij tabelę, przyporządkowując typom zespołów miejskich opisy (A–C) ich cech oraz przykłady miast tworzących te zespoły (1-3).

Opis zespołu miejskiego:

- Typ zespołu miejskiego powstający w wyniku rozwoju dużych miast oraz łączenia się rozwijających się wokół nich podmiejskich stref zabudowy jednorodzinnej w jeden zwarty region miejski.
- W strukturze tego zespołu miejskiego wiodącą rolę odgrywa największe miasto. W zasięgu jego oddziaływania znajduje się wiele mniejszych miast i wsi, powiązanych funkcjonalnie i komunikacyjnie.

C. Zespół miejski tworzą równorzędne pod względem liczby mieszkańców miasta, często o uzupełniających się wzajemnie funkcjach, powiązane komunikacyjnie. Głównym czynnikiem rozwoju miast jest przemysł rozwinięty zwykle na bazie eksploatowanych surowców mineralnych.

Przykłady zespołów miejskich:

1. Duisburg, Bochum, Dortmund, Essen
2. Warszawa, Pruszków, Otwock
3. Tokio, Jokohama, Kawasaki

Typ zespołu miejskiego	Opis zespołu miejskiego (A,B,C)	Przykład zespołu miejskiego (1,2,3)
Konurbacja		
Aglomeracja		
Megalopolis		

Sprawdzana umiejętność

Zdający potrafi przyporządkować podane opisy i przykłady zespołów miejskich do wymienionych typów zespołów miejskich. Standard I 7), 3).

Łatwość zadania

OKE: 0,47 – trudne

LO: 0,61; LP: 0,52; T: 0,46

Typowe poprawne odpowiedzi zdających

Konurbacja – C,1

Aglomeracja – B,2

Megalopolis – A,3

Najczęściej powtarzające się błędy

W nielicznych pracach podawano inne niż w poleceniu przykłady zespołów miast, np. konurbacja – Częstochowa, aglomeracja – Warszawa, megalopolis – Kraków.

Komentarz

Zadanie, mimo że sprawdzało opanowanie typowych i często sprawdzanych treści kształcenia, okazało się trudne. Zdający często nie potrafili rozróżnić zespołów miejskich, nawet, jeśli poprawnie został wpisany opis zespołu, to przyporządkowywano mu niewłaściwy zespół miejski.

Zadanie 21. (1 pkt)

Od zakończenia II wojny światowej najwięcej konfliktów zbrojnych na świecie wybuchło w Afryce. Do najbardziej zaognionych konfliktów doszło w ostatnich latach XX wieku w Rwandzie, Somalii, Sudanie i Republice Konga.

Na przykładzie wymienionych krajów podaj dwie przyczyny występowania konfliktów zbrojnych w Afryce.

Sprawdzana umiejętność

Zdający potrafi podać, na przykładach krajów Afryki, przyczyny konfliktów zbrojnych na tym kontynencie. Standard I 9), 1.

Łatwość zadania

OKE: 0,61 - umiarkowanie trudne

LO: 0,75; LP: 0,69; T: 0,65

Typowe poprawne odpowiedzi zdających

- zróżnicowanie etniczne i religijne ludności,
- sztucznie przeprowadzone granice państwowe,
- brak stabilizacji politycznej,
- korupcja władzy,
- bieda społeczeństwa,
- gwałtownie przebiegające procesy dekolonizacyjne po II wojnie światowej.

Najczęściej powtarzające się błędy

Brak wiedzy na temat sprawdzany w zadaniu. Pisano np. *dogodne miejsca, częste nieporozumienia*.

Komentarz

Zwraca uwagę ogólnikowość odpowiedzi, często zawężano ją do jednego wyrazu, pisano np. *religia, granice, obszar*.

Podawano również ogólne przyczyny konfliktów, które mogły być odnoszone do innych miejsc na Ziemi.

Zadanie 22. (1 pkt)

Zaznacz, wśród wymienionych, działanie podjęte przez ONZ lub jej Agendy.

- A. Inwazja sił zbrojnych w Iraku w 2003 r.
- B. Tworzenie „Listy dziedzictwa światowego”.
- C. Nadzór nad wielkością wydobycia i kształtowaniem cen ropy naftowej.
- D. Działania Czerwonego Krzyża w strefach konfliktów zbrojnych.

Sprawdzana umiejętność

Zdający potrafi zaznaczyć, wśród wymienionych, działanie podjęte przez ONZ. Standard I 9), 5.

Łatwość zadania

OKE: 0,15 - bardzo trudne

LO: 0,25; LP: 0,13; T: 0,15

Typowe poprawne odpowiedzi zdających

B.
Tworzenie „Listy dziedzictwa światowego”

Najczęściej powtarzające się błędy

Wybierano więcej niż jedną odpowiedź.
Najczęściej wybierano odpowiedzi A i D.

Komentarz

Bardzo rzadko rozwiązywano to zadanie. Brak wystarczającej wiedzy dotyczącej działań podejmowanych przez ONZ sprawił, że okazało się ono bardzo trudne.

Zadanie 23. (4 pkt)

Na mapie konturowej przedstawiono kraje basenu Morza Śródziemnego.

a) Na podstawie opisów rozpoznaj i wpisz nazwy krajów położonych w tym regionie.

- A. Turystów przyciągają do tego położonego na półwyspie kraju walory krajobrazowe, zwłaszcza wybrzeża wschodniego, archipelagi wysp oraz obiekty kultury materialnej: świątynie chrześcijańskie a także liczne zabytki będące świadectwem wcześniejszego panowania Arabów.
- B. Na atrakcyjność tego europejskiego kraju wpływa zróżnicowany krajobraz o przewadze terenów górzystych, występowanie licznych wysp z urozmaiconą linią brzegową, z licznymi zatokami, a także posiadanie zabytków cywilizacji starożytnej.
- C. Turyści w tym kraju, oprócz pozostałości cywilizacji starożytnej, coraz liczniej zwiedzają rafy koralowe. Niestety zagrożeniem dla rozwoju turystyki są ataki fundamentalistów islamskich skierowane przeciwko obcokrajowcom.
- D. Kraj położony nad Morzem Adriatyckim. Turystów urzekają krajobrazy z licznymi formami krasowymi oraz skaliste wybrzeże dalmatyńskie.

b) Zaznacz na mapie kraje opisane powyżej, wpisując na ich obszarach odpowiednio litery: A, B, C, D.

Sprawdzana umiejętność

Zdający potrafi:

- a) rozpoznać na podstawie opisów nazwy krajów o wysokiej atrakcyjności turystycznej,
- b) zaznaczyć na mapie opisane kraje o wysokiej atrakcyjności turystycznej.

Standard II 1), 1.

Łatwość zadania

OKE: 0,22 – trudne

LO: 0,35; LP: 0,24; T: 0,23

Typowe poprawne odpowiedzi zdających

a)

A - Hiszpania,

B - Grecja,

C - Egipt,

D - Chorwacja

b)

Kraje oznaczone według mapy politycznej Europy

Najczęściej powtarzające się błędy

W odpowiedziach pojawiały się błędne nazwy państw, położonych w basenie Morza Śródziemnego. Często była to Turcja.

Niektórzy zdający, być może nieuważnie czytając informację wprowadzającą do zadania, odnosili opisy do krajów położonych na południe od krajów śródziemnomorskich lub położonych poza obszarem przedstawionym na mapie. Pisano, np. Mali, Mauretania, Dania.

Zamiast nazw państw wpisywano nazwy miast a nawet religii. Pisano, np. *islam*, *Bagdad*.

Poprawnie rozpoznane państwa były błędnie zaznaczane na mapie.

Komentarz

Bardzo często opuszczano zaznaczanie rozpoznanych państw na mapie. Może to wskazywać na słabą znajomość mapy politycznej.

Zadanie 24. (2 pkt)

Na wykresie zaznaczono strukturę migracji ludności Polski w latach 1980-2003.

a) Na podstawie wykresu podaj, w którym roku saldo migracji było najmniejsze.

b) Podaj dwie przyczyny wyraźnego wzrostu wielkości imigracji w Polsce po roku 1990.

Sprawdzana umiejętność

Zdający potrafi podać przyczyny wzrostu wielkości imigracji w Polsce, odczytuje z diagramu saldo migracji. Standard II 1), 1.

Łatwość zadania

OKE: 0,37 – trudne

LO: 0,53; LP: 0,39; T: 0,41

Typowe poprawne odpowiedzi zdających

a)

w 2003 roku.

b)

- atrakcyjny rynek pracy dla ludności m.in. z krajów Europy Wschodniej,
- wyższy poziom rozwoju społeczno-gospodarczego w Polsce w porównaniu do krajów Europy Wschodniej, skąd głównie wywodzą się imigranci,
- napływ inwestorów i specjalistów z Europy Zachodniej,
- działania rządu sprzyjające powrotowi repatriantów, np. z Kazachstanu,
- reemigracja emigrantów z lat 70. i 80., którzy wyjechali z przyczyn politycznych i ekonomicznych,
- napływ ludności z krajów, w których mają miejsce konflikty (np. Afganistan, Czeczenia – Polska jest głównie krajem tranzytowym dla tej ludności).

Najczęściej powtarzające się błędy

Wskazywano na rok 1990 jako ten, w którym saldo migracji było najmniejsze.

Większość zdających nie odróżniała imigracji od emigracji.

Zamiast przyczyn wzrostu wielkości imigracji podawano przyczyny wzrostu emigracji.

Nie rozróżniano migracji zewnętrznych i wewnętrznych. Pisano, np. *brak perspektyw dla ludzi mieszkających na wsi, w związku z tym ludność migruje do miast.*

W poleceniu b) zdający nie odnosili się do wskazanego okresu czasu (po roku 1990), pisano np. *wstąpienie do UE (otwarcie granic), ludność wracała do kraju po drugiej wojnie światowej.*

Komentarz

Więcej poprawnych odpowiedzi udzielono do polecenia a). Odpowiedzi zdających wskazują, że mają oni duże braki w zakresie rozumienia i stosowania podstawowych terminów wprowadzanych na lekcjach geografii (np. emigracja, imigracja).

Odpowiedzi zdających, były często formułowane zbyt ogólnie.

Zadanie 25. (2 pkt)

Polacy obecnie emigrują głównie do wysoko rozwiniętych krajów Europy Zachodniej. Wiele krajów Unii Europejskiej otworzyło swoje rynki pracy dla Polaków po przystąpieniu Polski do Wspólnoty.

Podaj trzy przyczyny otwierania przez te kraje rynków pracy dla Polaków.

Sprawdzana umiejętność Zdający potrafi podać przyczyny otwierania przez kraje UE rynków pracy dla Polaków. Standard I 6), 5.
Łatwość zadania OKE: 0,48 - trudne LO: 0,58; LP: 0,51; T: 0,52
Typowe poprawne odpowiedzi zdających Przyczyny: - tania siła robocza, - Polacy są dobrze wykształconymi pracownikami, - ludność tych krajów starzeje się, rządy są zainteresowane napływem młodych ludzi, - Polacy w odróżnieniu od imigrantów z Azji i Afryki reprezentują ludność tego samego kręgu kulturowego jak mieszkańcy Europy Zachodniej.
Najczęściej powtarzające się błędy Odpowiedzi wskazujące na przyczynę otwierania rynków pracy dla Polaków przez kraje Europy Zachodniej w celu poprawy ich warunków materialnych, pomocy Polsce.
Komentarz Zadanie nawiązywało do aktualnych problemów na rynku pracy w Polsce. Zdający często wskazywali na te cechy Polaków jako pracowników, które decydują o zatrudnianiu ich przez nowych pracodawców w krajach Europy Zachodniej.

Zadanie 26. (2 pkt)

Przyporządkuj wymienionym krajom (A-B), po dwie charakterystyczne dla nich cechy gospodarki rolnej (a-e).

A. Korea Północna, Chiny, Wietnam, Filipiny,

B. Francja, Niemcy, Holandia, Dania,

Cechy gospodarki rolnej:

- a. dominacja produkcji roślinnej w ogólnej produkcji rolnej,
- b. typ rolnictwa intensywnego o wysokiej towarowości,
- c. typ rolnictwa intensywnego opartego ona dużych nakładach pracy rolników,
- d. subwencjonowanie rolnictwa,
- e. typ rolnictwa ekstensywnego, wysoko zmechanizowanego.

Sprawdzana umiejętność Zdający potrafi przyporządkować podane sposoby gospodarowania w rolnictwie do wymienionych grup krajów. Standard I 3), 1.
Łatwość zadania OKE: 0,41 – trudne LO: 0,51; LP: 0,41; T: 0,42

Typowe poprawne odpowiedzi zdających

A. a), c)

B. b), d)

Najczęściej powtarzające się błędy

Do grupy krajów B często podawano błędną odpowiedź e). Nieuważnie czytano polecenie, nie stosowano się do polecenia, przyporządkowując więcej niż dwie cechy dla grupy krajów.

Komentarz

Zdający mieli słabo ugruntowaną wiedzę o cechach rolnictwa różnych regionów świata. Więcej zdających wskazywało poprawne cechy dla krajów grupy A.

Zadanie 27. (1 pkt)

W zadaniu podano tabelę „Wskaźniki społeczno-ekonomiczne wybranych krajów UE w 2003 roku”.

Na podstawie informacji zawartych w tabeli i na przykładzie podanych krajów przedstaw dwie różnice między sytuacją społeczno-ekonomiczną w starych i nowych państwach unii Europejskiej.

Sprawdzana umiejętność

Zdający potrafi przedstawić na podstawie informacji zawartych w tabeli różnice społeczno-ekonomiczne między starymi i nowymi krajami członkowskimi UE. Standard II 1), 4.

Łatwość zadania

OKE: 0,29 – trudne

LO: 0,47; LP: 0,30; T: 0,32

Typowe poprawne odpowiedzi zdających

Różnice:

- niższy poziom rozwoju gospodarczego (niższa wielkość PKB na jednego mieszkańca) w krajach „nowych” UE,
- wyższe zatrudnienie w rolnictwie w krajach „nowych” niż w krajach starych UE.

Najczęściej powtarzające się błędy

Brak uwzględniania zróżnicowania wśród krajów (w ramach „starych” i „nowych” państw UE) podczas formułowania odpowiedzi.

Mylono „stare” państwa z „nowymi”.

Komentarz

Zdający często udzielali odpowiedzi z pominięciem informacji zawartych w tabeli. Wpisywano wnioski dotyczące tylko jednego kraju.

Część zdających starała się wyjaśniać przyczyny zauważonych różnic, co nie było wymagane w poleceniu.

Arkusz II - poziom rozszerzony

Zadanie 28. (1 pkt)

Do podanych niżej miejscowości dobrać odpowiadającą im godzinę czasu słonecznego wiedząc, że w Warszawie ($52^{\circ}15' N$, $21^{\circ} E$) jest godzina 10^{00} czasu słonecznego.

1. Madryt ($3^{\circ}W$, $40^{\circ}N$)	A. 18^{48}
2. Brisbane ($153^{\circ}E$, $27^{\circ}S$)	B. 8^{24}
	C. 2^{00}
	D. 10^{00}

Sprawdzana umiejętność

Zdający potrafi dobrać do podanych miejscowości odpowiadającą im godzinę czasu słonecznego. Standard II 1), f, 6, b.

Łatwość zadania

OKE: 0,73 – łatwe

LO: 0,8; LP: 0,62; T: 0,63

Typowe poprawne odpowiedzi zdających

1. B,
2. A.

Najczęściej powtarzające się błędy

Błędy na ogół pojawiały się wówczas, gdy zdający nie zauważył, że Madryt położony jest na zachodniej półkuli, odmiennie niż Warszawa.

Komentarz

Zadanie w większości prac rozwiązane zostało poprawnie. W odpowiedziach najrzadziej wybierano podpunkt C.

Zadanie 29. (2 pkt)

W zadaniu znajdował się rysunek Zatoki Gdańskiej, na którym zaznaczono dwie formy, mierzeję i deltę.

- a) Podaj, którą z form oznaczonych na rysunku literami A i B budują osady aluwialne.
- b) Wymień dwie przyrodnicze cechy Zatoki Gdańskiej sprzyjające powstawaniu formy A.

Sprawdzana umiejętność

Zdający potrafi:

- a) rozpoznać zaznaczoną na rysunku formę terenu o wskazanej budowie,
- b) wymienić przyrodnicze cechy zatoki morskiej sprzyjające powstaniu podanej formy terenu. Standard II 1), f, 7.

Łatwość zadania

OKE: 0,30 – trudne

LO: 0,33; LP: 0,25; T: 0,24

Typowe poprawne odpowiedzi zdających

a) A (lub delta),

b) płytkość zatoki, małe falowanie, odgrodzenie wód Mierzeją Wiślaną, mała fala pływowa, brak silnych prądów morskich.

Najczęściej powtarzające się błędy

W podpunkcie a) zamiast nazwy formy A podawano nazwę krainy geograficznej - Żuławy Wiślane. W podpunkcie b) często podawano cechy formy A, zamiast wskazać cechy zatoki sprzyjające jej powstawaniu. Niektórzy upatrywali przyczyn powstania delty w zasoleniu zatoki. Nie podawano odpowiedzi ściśle na zadane pytanie, np. w podpunkcie b) opisywano formę A oraz akumulacyjną działalność rzeki Wisły.

Komentarz

Zadanie okazało się dla zdających trudne. Wśród odpowiedzi poprawnych najczęściej wskazywano na słabe falowanie wód zatoki, jej płytkość i brak silnych prądów przybrzeżnych. Jeśli nie rozpoznano formy A, to z reguły nie wskazywano na poprawne przyrodnicze cechy Zatoki Gdańskiej.

Niektóre odpowiedzi zdających świadczyły o nieuważnym przeczytaniu polecenia.

Zadanie 30. (1 pkt)

W granicach polskiej części Mierzei Wiślanej projektowana jest budowa sztucznego przekopu (rysunek z zadania 29.).

Podaj dwie korzyści gospodarcze, jakie ta inwestycja może przynieść gminom położonym nad Zalewem Wiślanym.

Sprawdzana umiejętność

Zdający potrafi podać korzyści gospodarcze wynikające ze wskazanej inwestycji. Standard III 2), 3.

Łatwość zadania

OKE: 0,53 - umiarkowanie trudne

LO: 0,56; **LP:** 0,43; **T:** 0,47

Typowe poprawne odpowiedzi zdających

- skrócenie drogi transportu na pełne morze,
- rozwój żeglarstwa na Zalewie Wiślanym,
- ożywienie rybołówstwa – kutry mogłyby bez przekraczania granicy wypływać na pełne morze,
- możliwość budowy portu dla jachtów na Zalewie Wiślanym,
- ożywienie funkcji portowych Elbląga (i innych ośrodków położonych nad Zalewem Wiślanym),
- uniknięcie konieczności przekraczania granicy z Rosją podczas rejsów z Zalewu Wiślanego do Zatoki Gdańskiej.

Najczęściej powtarzające się błędy

Najczęściej błędy wynikały z nieuważnego czytania polecenia, np. wymieniano konsekwencje przyrodnicze dla Zalewu Wiślanego. Podawane korzyści nie odnosiły się do gmin położonych nad Zalewem Wiślanym.

Komentarz

Większość zdających udzieliła odpowiedzi na polecenie. Wśród korzyści gospodarczych

najczęściej podawano te, które wynikały ze skrócenia drogi morskiej do otwartych wód zatoki oraz korzyści z ożywienia turystyki lub gospodarki morskiej gmin. Wskazywano także na możliwość rozwoju rybołówstwa bez konieczności przekraczania granicy z Rosją. Zdający mógł uzyskać 1 punkt dopiero za podanie dwóch różnych korzyści.

Zadanie 31. (2 pkt)

Na rysunku przedstawiono schematyczny przekrój geologiczny przez Tatry.

Korzystając z rysunku, uszereguj podane niżej wydarzenia geologiczne od najstarszego do najmłodszego, wpisując do ramki cyfry odpowiadające wydarzeniom.

1. Fałdowanie osadów w wyniku nacisku płyt litosfery.
2. Niszczenie osadów płaszczowinowych i trzonu granitowego przez czynniki zewnętrzne.
3. Odrywanie płaszczowin od podłoża i przesuwanie w kierunku północnym.
4. Intruzja magmowa.
5. Gromadzenie osadów w zbiorniku morskim.

Wydarzenie najstarsze

Wydarzenie najmłodsze

--	--	--	--	--

Sprawdzana umiejętność

Zdający potrafi na podstawie schematu uszeregować w porządku chronologicznym podane wydarzenia geologiczne. Standard II 2), c.

Łatwość zadania

OKE: 0,16 - bardzo trudne

LO: 0,19; LP: 0,11; T: 0,09

Typowe poprawne odpowiedzi zdających

Kolejność wydarzeń: 4,5,1,3,2.

Najczęściej powtarzające się błędy

Najczęściej błędnie, jako wydarzenie najstarsze, wymieniano wydarzenie 5.

Błędne odpowiedzi wskazywały na brak znajomości chronologii okresów geologicznych.

Komentarz

Zadanie wymagało podstawowej wiedzy z geologii historycznej oraz znajomości genezy takich skał, jak granity czy wapienie i piaskowce. Większą trudność zdającym sprawiało ustalenie wydarzenia najstarszego, a mniejszą – najmłodszego.

Zadanie 32. (2 pkt)

Podkreśl właściwe określenia w nawiasach, tak aby zdania przedstawiały zależności zachodzące między elementami środowiska.

- Zamarzanie wsiąkającej w szczeliny skalne wody może doprowadzić do (rozpuszczania skał i powstawania nacieków / łuszczenia się skał i powstawania ostańców / rozpadu blokowego skał i powstawania gołoborzy).
- Sudety jako góry zrębowe powstały w wyniku (ruchów epejrogenicznych / intruzji magmowych / ruchów tektonicznych).
- W Kotlinie Warszawskiej występują wody, subartezyjskie, co uwarunkowane jest (antyklinalnym ułożeniem warstw skalnych / nieckowatym ułożeniem na przemian warstw nieprzepuszczalnych i przepuszczalnych / położeniem obszaru w strefie granicy platformy wschodnioeuropejskiej).

Sprawdzana umiejętność

Zdający potrafi podkreślić, wśród podanych, właściwe określenia przedstawiając poprawne zależności zachodzące między elementami środowiska. Standard I 2), 11.

Łatwość zadania

OKE: 0,61 - umiarkowanie trudne

LO: 0,63; LP: 0,56; T: 0,54

Typowe poprawne odpowiedzi zdających

- rozpadu blokowego skał i powstawania gołoborzy
- ruchów tektonicznych
- nieckowatym ułożeniem na przemian warstw nieprzepuszczalnych i przepuszczalnych

Najczęściej powtarzające się błędy

W podpunkcie c) najczęściej wybierano jako odpowiedź błędną: położenie obszaru w strefie granicy platformy wschodnioeuropejskiej.

Komentarz

Zadanie nie sprawiło zdającym większych trudności. Najłatwiejszy dla zdających okazał się podpunkt a). Odpowiedzi w podpunkcie b) i c) wskazywały, że zdający często zgadywali odpowiedzi i nie posiadali ugruntowanej wiedzy z zakresu podstaw geologii.

Zadanie 33. (3 pkt)

Na mapie przedstawiono rozmieszczenie stacji klimatycznych w Afryce.

- Wyjaśnij, podając dwa argumenty, dlaczego opady w stacji A są mniejsze niż opady w stacji B, mimo że obie stacje leżą nad morzem.
- Wyjaśnij, podając dwa argumenty, dlaczego stacje C i D różnią się dobowymi amplitudami temperatury powietrza.
- Podaj, dla której stacji klimatycznej – E czy F – właściwe są dane zamieszczone w tabeli.

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Rok
t	23,8	26,6	30,3	34,0	34,0	31,6	28,8	27,0	29,0	30,6	28,2	24,7	29,0
o	0,4	0,1	3	8	37	80	142	208	84	19	0,2	0	582

t – średnia temperatura miesięczna w °C o – opady miesięczne w mm

Sprawdzana umiejętność

Zdający potrafi:

- a) wyjaśnić różnice w wielkości opadów na zaznaczonych na mapie obszarach, Standard II 1), 7.
- b) wyjaśnić zróżnicowanie rocznej amplitudy temperatury powietrza na zaznaczonych na mapie obszarach, Standard II 1), 7.
- c) podać na podstawie danych klimatycznych właściwą ze stacji wskazanych na mapie. Standard II 1) f, 5.

Łatwość zadania

OKE: 0,25 – trudne

LO: 0,28; **LP:** 0,20; **T:** 0,19

Typowe poprawne odpowiedzi zdających

- a) stacja A leży na Zwrotniku Koziorożca, gdzie występują zstępujące ruchy powietrza, przez co opady są niewielkie, również zimny Prąd Benguelski, który tu płynie, ogranicza opady na stacji A, stacja B leży w strefie równikowej, gdzie wysokie temperatury powietrza, duże parowanie, ciepły Prąd Gwinejski oraz silna konwekcja powietrza sprzyjają powstawaniu opadów;
- b) stacja C leży w klimacie kontynentalnym, na południowym krańcu Sahary, gdzie występują: duże nasłonecznienie, skąpa roślinność i bezchmurne niebo, co ułatwia silne nagrzewanie się powierzchni terenu i powietrza w ciągu dnia oraz doprowadza do silnego wychłodzenia powietrza nocą, stacja D leży na równiku, gdzie duże zachmurzenie i silne parowania wpływają łagodząco na zróżnicowanie dobowych temperatur powietrza.
- c) stacja E

Najczęściej powtarzające się błędy

Cechy klimatu tłumaczono typem klimatu, np. duże opady, bo jest klimat równikowy.

Błędnie podawano cechy i nazwy prądów morskich.

Odpowiedzi rzadko formułowano jako wyjaśnienie. Najczęściej wymieniano nazwy stref klimatycznych, w których położone są stacje lub wskazywano położenie stacji na równiku lub zwrotniku.

W odpowiedziach zdający podawali tylko jeden argument, mieli trudności ze sformułowaniem drugiego argumentu.

W poleceniu b) ograniczano się do wskazania stacji, na której jest większa dobową amplitudą temperatury powietrza. Odpowiedź taka nie zawierała wyjaśnienia.

W podpunkcie c) nie podejmowano analizy danych klimatycznych i wskazywano błędną odpowiedź.

Komentarz

Odpowiedzi poprawne zawierały w wyjaśnieniu w podpunkcie a) cechy cyrkulacji mas powietrza, odmiennej w obu stacjach lub/i wpływ prądów morskich o różnej termice w tym Benguelskiego lub/i Gwinejskiego. W podpunkcie b) poprawne wyjaśnienia zawierały opis wpływu czynników, takich jak: zachmurzenie lub wilgotność powietrza lub pokrycie terenu, kształtujących odmiennie dobową amplitudę temperatury powietrza na obu stacjach.

Odpowiedzi zdających wskazują na niewystarczający poziom opanowania wiedzy i umiejętności z zakresu wpływu czynników geograficznych na procesy klimatotwórcze.

Zadanie 34. (2 pkt)

Uzupełnij tabelę, przyporządkowując poszczególnym typom genetycznym jezior właściwą im charakterystykę oraz odpowiedni przykład jeziora, dobierając je z niżej podanych.

Charakterystyka jeziora:

1. Jezioro charakteryzuje się dużą głębokością oraz wydłużonym kształtem. Strome brzegi jeziora wynikają z położenia w dolinie ryftowej.
2. Cechą charakterystyczną tego jeziora jest dość duża powierzchnia oraz silnie rozczłonkowana linia brzegowa z dużą ilością zatok i wysp. Wynika to z wypełnienia wodą nieregularnych zagłębień.
3. Małe, ale głębokie jezioro, które powstało w miejscu występowania pola firnowego.
4. Jezioro posiada dużą powierzchnię, ale niezbyt dużą głębokość. Woda może być słona, ponieważ jest to pozostałość dawnego morza.

Przykłady jezior: A – Aralskie B – Czarny Staw nad Morskim Okiem
C – Tanganika D – Mamry

Typ genetyczny jeziora	Charakterystyka jeziora	Przykład jeziora
polodowcowe cyrkowe		
tektoniczne		
polodowcowe morenowe		

Sprawdzana umiejętność

Zdający potrafi przyporządkować podanym typom genetycznym jezior odpowiadające im charakterystyki i przykłady jezior. Standard I 2), 36.

Łatwość zadania

OKE: 0,36 – trudne

LO: 0,42; LP: 0,20; T: 0,21

Typowe poprawne odpowiedzi zdających

polodowcowe cyrkowe – 3, B

tektoniczne – 1, C

polodowcowe morenowe – 2, D

Najczęściej powtarzające się błędy

Nie stosowano się do polecenia, odwrotnie podawano zapisy w kolumnach.

Błędy wynikały z braku wiedzy, np. wskazywano jako tektoniczne jezioro Czarny Staw nad Morskim Okiem.

Komentarz

Zdający poprawnie przyporządkowywali typy genetyczne do nazw jezior niż ich charakterystyki. W zadaniu należało odrzucić jeden niepasujący do podanych typów genetycznych opis oraz nazwę jednego z jezior.

Zadanie 35. (2 pkt)

W tabeli przedstawiono obroty w handlu zagranicznym Polski w 2002 roku.

Rok	Ogółem	Import	Eksport	Saldo
	w mln \$ USA			
2002	96123	55113	41010

- a) Oblicz saldo handlu zagranicznego Polski. Wynik obliczeń wpisz w odpowiednie miejsce w tabeli.
- b) Tradycyjnym surowcem eksportowanym przez Polskę jest węgiel kamienny. Zaznacz literę, którą oznaczono kraje należące obecnie, podobnie jak Polska, do eksporterów węgla kamiennego.
- A. Niemcy, Brazylia, Wielka Brytania, Francja
 - B. Australia, RPA, Stany Zjednoczone, Kanada
 - C. Wielka Brytania, Ukraina, Francja, Szwecja
 - D. Ukraina, Wielka Brytania, Argentyna, Zambia

Sprawdzana umiejętność

Zdający potrafi obliczyć saldo obrotów handlu zagranicznego Polski i zaznaczyć grupę krajów należących do eksporterów wymienionego surowca. Standard II 1), f, 6.

Łatwość zadania

OKE: 0,34 – trudne

LO: 0,38; LP: 0,24; T: 0,25

Typowe poprawne odpowiedzi zdających

a) saldo bilansu handlu zagranicznego:

41 010 mln \$ – 55 113 mln \$ = (–14 103) mln \$ USA

b) B. (Australia, RPA, Stany Zjednoczone, Kanada)

Najczęściej powtarzające się błędy

Najczęściej nie zapisywano salda jako wartości ujemnej, niekiedy podawano wynik, w %, co wskazywało na brak zrozumienia pojęcia saldo.

W podpunkcie b) najczęściej wskazywano błędną odpowiedź A.

Niekiedy, niezgodnie z poleceniem, zaznaczano dwie lub trzy odpowiedzi.

Komentarz

Zdający poprawnie wykonujący zadanie odejmowali od wartości eksportu wartość importu. Wartość podana w odpowiedzi powinna być ujemna. Część zdających po wykonaniu prawidłowych obliczeń w tabeli nie zapisywała otrzymanego wyniku ze znakiem minus.

Zadanie 36. (2 pkt)

Podaj, które z wymienionych niżej czynników rozwoju rolnictwa odnoszą się do Wyżyny Lubelskiej, a które charakteryzują Nizinę Śląską.

- A. okres wegetacji trwający 220-230 dni
- B. duże powierzchnie czarnoziemów i rędzin
- C. duże powierzchnie czarnych ziem i mad
- D. średni na tle kraju poziom kultury rolnej

- E. duży udział pracujących w rolnictwie w ogólnej liczbie ludności zawodowo czynnej
 F. zużycie nawozów sztucznych na 1 ha użytków rolnych wyższe niż średnio w kraju

<p>Sprawdzana umiejętność Zdający potrafi przyporządkować czynniki rozwoju rolnictwa do podanych regionów Polski. Standard I 3), b, 6.</p>
<p>Łatwość zadania OKE: 0,44 – trudne LO: 0,47; LP: 0,37; T: 0,38</p>
<p>Typowe poprawne odpowiedzi zdających Wyżyna Lubelska – B, D E, Nizina Śląska – A, C, F,</p>
<p>Najczęściej powtarzające się błędy Błędy wynikały z braku wiedzy o uwarunkowaniach przyrodniczych i pozaprzyrodniczych rozwoju rolnictwa w Polsce. Zamiast trzech przyporządkowywano tylko dwa czynniki.</p>
<p>Komentarz W zadaniu zdający powinni podzielić podane czynniki rozwoju rolnictwa na charakteryzujące odpowiednio Wyżynę Lubelską i Nizinę Śląską. Jeden z czynników należało odrzucić jako nieodnoszący się do żadnej z wymienionych krain. Najwięcej problemów zdającym sprawiało poprawne przyporządkowanie typów gleb.</p>

Zadanie 37. (3 pkt)

Dla każdego z regionów oznaczonych na mapie cyframi 1, 2, 3 podaj odpowiedni rodzaj hodowli bydła (intensywna, ekstensywna) oraz przedstaw główną przyczynę dużej koncentracji zwierząt hodowlanych.

<p>Sprawdzana umiejętność Zdający potrafi przyporządkować zaznaczonym na mapie regionom podany rodzaj hodowli i przedstawić przyczyny koncentracji zwierząt hodowlanych na tych obszarach. Standard I 3), b, 9.</p>
<p>Łatwość zadania OKE:0,27 – trudne LO: 0,31; LP: 0,17; T: 0,18</p>
<p>Typowe poprawne odpowiedzi zdających <u>Region 1</u> hodowla ekstensywna przyczyny- religia, która zakazuje zabijania krów. <u>Region 2</u> – hodowla intensywna przyczyny: - duże nakłady środków (np. na pasze), - wysoki popyt na wołowinę i przetwory mleczne, - duży odsetek łąk i pastwisk. <u>Region 3</u> – hodowla ekstensywna przyczyny - naturalne pastwiska.</p>

Najczęściej powtarzające się błędy

Tłumaczono przyczyny intensywności lub ekstensywności hodowli zamiast podania przyczyn dużej koncentracji zwierząt hodowlanych.

Błędnie podawano rodzaj hodowli charakterystyczny dla danego regionu lub do poprawnej pierwszej części odpowiedzi podawano niewłaściwą przyczynę koncentracji zwierząt hodowlanych, nie odnosząc jej do wyznawanej religii (region 1), poziomu rozwoju gospodarczego (region 2), uwarunkowań środowiska przyrodniczego (region 3).

Komentarz

Wiele odpowiedzi formułowano bardzo ogólnie podając, np. dogodne warunki dla rozwoju hodowli.

Niektórzy zdający, niedokładnie czytający polecenie, odnosili odpowiedź do hodowli trzody chlewnej. Najczęściej pomijano znaczenie naturalnych pastwisk dla koncentracji hodowli bydła w Ameryce Południowej oraz rolę chłonnego rynku zbytu w krajach Europy Zachodniej.

Zadanie 38. (1 pkt)

Na fotografii przedstawiono terasową uprawę roślin.

Uzasadnij, czy sposób zagospodarowania obszaru przedstawiony na fotografii jest korzystny dla rolnictwa. W uzasadnieniu przedstaw dwa argumenty.

Sprawdzana umiejętność

Zdający potrafi ocenić przedstawiony na fotografii sposób zagospodarowania obszaru pod kątem korzyści dla rolnictwa i uzasadnić odpowiedź. Standard III 2), 3).

Łatwość zadania

OKE: 0,34 – trudne

LO: 0,37; **LP:** 0,27; **T:** 0,30

Typowe poprawne odpowiedzi zdających

Jest korzystny ze względu na:

- umożliwienie uprawy roślin,
- powiększenie arealu zasiewów,
- regulowanie stosunków wodnych,
- wykorzystanie tej samej wody do nawadniania pól położonych na różnych wysokościach,
- zapobieganie erozji gleb na stoku,
- zapobieganie powodziom.

Najczęściej powtarzające się błędy

Część zdających nie potrafiła podać dwóch argumentów uzasadniających dokonaną ocenę.

Zdający niekiedy odnosili się do zagospodarowania terenu górskiego a nie do trasowej uprawy roślin.

Komentarz

Zdający poprawnie uzasadniali stosowanie sposobu zagospodarowania danego obszaru, przedstawiając argumenty korzystne (powiększanie powierzchni upraw, dogodność w utrzymywaniu właściwego nawodnienia na uprawianych poletkach, ograniczenie erozji gleb) oraz niekorzystne (brak możliwości korzystania z maszyn rolniczych, trudności w zbiorach, możliwość uszkodzenia lub przerwania wałów w przypadku wystąpienia ulewnych opadów).

Zadanie 39. (2 pkt)

Na mapie konturowej przedstawiono całkowitą liczbę ofiar tsunami w krajach najsilniej dotkniętych tym kataklizmem w grudniu 2004 roku.

Liczby uwzględniają ofiary śmiertelne oraz mieszkańców pozbawionych dachu nad głową.

- a) **Podaj przyczynę trzęsień ziemi, których skutkiem jest występowanie tsunami na przedstawionym na rysunku obszarze.**
- b) **Podaj trzy cechy tsunami, które decydują o katastrofalnych zniszczeniach na obszarach występowania tego zjawiska.**

Sprawdzana umiejętność

Zdający potrafi:

- a) przedstawić przyczyny trzęsień ziemi, których skutkiem są fale tsunami na przedstawionym na rysunku obszarze. Standard II 1), e.
- b) podać cechy tsunami, które decydują o katastrofalnych zniszczeniach na obszarach występowania tego zjawiska. Standard I 2), 33.

Łatwość zadania

OKE:0,56 - umiarkowanie trudne

LO: 0,59; LP: 0,48; T: 0,49

Typowe poprawne odpowiedzi zdających

a) Przyczyny:

- położenie w sąsiedztwie oceanicznej granicy płyt litosfery (lub położenie w sąsiedztwie strefy subdukcji),
- położenie na granicy płyt euroazjatyckiej i indoeuropejskiej,
- położenie w strefie aktywności wulkanicznej.

b) Cechy tsunami:

- duża prędkość rozchodzenia się fali,
- znaczna wysokość fali na wybrzeżu (spiętrzenie wody na wybrzeżu do wysokości 30-40 m),
- nagłość zjawiska (raptowne pojawienie się),
- może ulegać odbiciu i powracać zwielokrotniając zniszczenia,
- duża siła uderzenia fali.

Najczęściej powtarzające się błędy

Błędy wynikały z braku wiedzy lub z pobieżnego czytania polecenia. W podpunkcie b) jako cechy tsunami wymieniano także duże opady i dużą siłę wiatru lub formułowano odpowiedź niedbale pisząc, np. wysokość, prędkość nie określając wielkości tych cech.

Zdający, pisząc odpowiedź do tej części zadania, często poprzestawali na stwierdzeniu faktu występowania płyt litosfery na tym obszarze bez wskazania na ich ruch względem siebie i związane z nim wyzwalamie ogromnej ilości energii. W odpowiedziach piszących pojawiały się przyczyny występowania tsunami, a więc rozwiązania błędne, niezgodne z poleceniem.

Problemem dla zdających było podanie trzech cech tsunami, dlatego odwoływano się niekiedy do przyczyn, np. trzęsienia ziemi, opisu skutków.

Komentarz

Większość zdających odpowiadała poprawnie na polecenie. W podpunkcie a) wśród przyczyn wymieniano ruch płyt litosfery, proces subdukcji lub erupcje wulkaniczne.

W podpunkcie b) najczęściej wskazywano cechy niszczycielskie tsunami, jak duża wysokość i siła fali oraz duża prędkość jej rozchodzenia się.

Zadanie 40. (2 pkt)

Przeczytaj tekst i wykonaj polecenie.

Zaproponuj cztery działania, które mogą podjąć instytucje rządowe w USA, aby przeciwdziałać narastającemu problemowi otyłości w społeczeństwie.

Sprawdzana umiejętność

Zdający potrafi przedstawić na podstawie tekstu źródłowego propozycje działań przeciwdziałających niekorzystnemu zjawisku społecznemu. Standard III 3), 2.

Łatwość zadania

OKE: 0,78 – łatwe

LO: 0,80; LP: 0,72; T: 0,78

Typowe poprawne odpowiedzi zdających

- propagowanie zdrowego stylu życia i aktywności fizycznej,
- ograniczanie zużycia syropu z kukurydzy w przemyśle spożywczym,
- zmiana złych nawyków żywieniowych – kampanie reklamowe na rzecz ograniczenia spożycia hot-dogów i gazowanych napojów,
- ograniczenia w lokalizacji fast foodów,
- opodatkowanie wyrobów zawierających nadmierne ilości tłuszczu lub cukru,
- wspieranie finansowe organizacji zrzeszających ludzi walczących z otyłością.

Najczęściej powtarzające się błędy

Niekiedy propozycje były pozbawione sensu, jak np. *rezygnacja z uprawy kukurydzy, zakaz sprzedaży tłustego mięsa, podniesienie cen hot-dogów, zakaz spożywania słodkich napojów*. Nie podawano propozycji działań, ale formułowano zalecenia, np. *kształtowanie nawyków żywieniowych, uprawianie sportów, wyższe zarobki ludności*.

Komentarz

Zadanie dla większości okazało się łatwe. Najczęściej podawano propozycje trzech działań. Zwykle odnosiły się one do działań profilaktycznych, jak propagowanie aktywności fizycznej poprzez otwieranie nowych publicznych obiektów sportowych, redukcja ze szkół automatów ze słodkimi napojami, prowadzenie akcji reklamujących zdrowy styl życia, np. w szkołach, mediach.

Zadanie 41. (3 pkt)

a) Do podanych gałęzi lub branż przemysłu (1–3) dobierz główny czynnik, który decyduje o lokalizacji zakładów przemysłowych (A–D).

1. przemysł cukrowniczy i cementowy,	A. wykwalifikowana siła robocza
2. przemysł odzieżowy i kosmetyczny,	B. baza energetyczna
3. przemysł celulozowo-papierniczy i włókienniczy.	C. baza surowcowa
	D. zasoby wody

b) Z podanych zakładów przemysłowych wypisz dwa o lokalizacji związanej.

Cukrownia w Łapach, Elektrownia „Kozienice”, Kopalnia Węgla Brunatnego w Bełchatowie, Huta Miedzi w Legnicy

Sprawdzana umiejętność

Zdający potrafi:

- a) dobierać do gałęzi lub branż przemysłu główne czynniki lokalizacji,
 b) podać, spośród wymienionych, zakłady przemysłowe o lokalizacji związanej.
 Standard I 3), b, 17.

Łatwość zadania

OKE: 0,31 – trudne

LO: 0,34; LP: 0,26; T: 0,24

Typowe poprawne odpowiedzi zdających

- a) 1 – C, 2 – A, 3 – D
 b) Cukrownia w Łapach, Huta miedzi w Legnicy

Najczęściej powtarzające się błędy

Większości zdającym nie sprawiło problemu rozwiązanie zadania w podpunkcie a). Częściej błędy popełniano w podpunkcie b). Najczęściej jako zakłady o lokalizacji związanej wymieniano Kopalnię Węgla Brunatnego w Belchatowie i elektrownię Kozienice.

Komentarz

Problemy związane z udzielaniem poprawnej odpowiedzi wynikały przede wszystkim z braku własnej wiedzy dotyczącej czynników lokalizacji, z błędnego rozumienia terminu lokalizacja związana i mylenia go z terminem lokalizacja przymusowa.

Zadanie 42. (2 pkt)

Wisła jest osią przemysłową Polski. Wzdłuż jej doliny zlokalizowano liczne ośrodki przemysłowe, których przykłady i rozmieszczenie ilustruje załączona mapa.

Uzupełnij tabelkę, wpisując po dwa przykłady ośrodków przemysłowych reprezentujących wskazane w tabeli gałęzie lub branże przemysłu.

Przemysł metalurgiczny	Przemysł nawozów sztucznych
.....
.....

Sprawdzana umiejętność

Zdający potrafi podać przykłady ośrodków przemysłowych położonych nad Wisłą, reprezentujących wskazane gałęzie lub branże przemysłu. Standard II 1), c, 2.

Łatwość zadania

OKE: 0,32 – trudne

LO: 0,34; LP: 0,26; T: 0,26

Typowe poprawne odpowiedzi zdających

- przemysł metalurgiczny: Kraków, Warszawa,
- przemysł nawozów sztucznych: Tarnobrzeg, Puławy, Włocławek.

Najczęściej powtarzające się błędy

Zdający częściej błędnie wpisywali w tabelkę przykłady ośrodków przemysłu nawozów sztucznych niż przykłady ośrodków przemysłu metalurgicznego. Dość często w drugim

kolumnę wpisywano Połaniec zamiast Puławy.
Sporadycznie tabelkę uzupełniano o nazwy okręgów przemysłowych, niekiedy w nawiasie podając nazwy tych ośrodków przemysłowych.

Komentarz

Umiejętność klasyfikowania ośrodków według podanych kryteriów stanowiła trudność, która może wynikać z braku znajomości rozmieszczenia ośrodków przemysłowych reprezentujących wybrane gałęzie lub branże przemysłu.

Zadanie 43. (1 pkt)

Pomimo zlokalizowania nad Wisłą licznych ośrodków przemysłowych, rzeka ta nie odgrywa znaczącej roli w żegludze śródlądowej Polski.

Podaj dwie przyrodnicze przyczyny marginalnego znaczenia Wisły w transporcie wodnym.

Sprawdzana umiejętność

Zdający potrafi podać przyrodnicze przyczyny marginalnego znaczenia danej rzeki dla transportu wodnego. Standard I 3), b.

Łatwość zadania

OKE: 0,16 – trudne

LO: 0,18; LP: 0,10; T: 0,20

Typowe poprawne odpowiedzi zdających

- znaczne wahania wodostanów w ciągu roku,
- zlodzenie wód w okresie zimy,
- niskie stany wód w okresie lata,
- liczne płyuczyny (łachy) utrudniające żeglugę.

Najczęściej powtarzające się błędy

Zdający najczęściej podawali jako jedną z przyczyn przyrodniczych brak regulacji rzeki. Rzadko odnosili fakt niewielkiej roli w żegludze do wpływu warunków klimatycznych Polski na reżim tej rzeki.

Wśród odpowiedzi pojawiały się i takie, które odwoływały się do zanieczyszczeń niesionych przez rzekę, większego wykorzystywania innych rodzajów transportu.

Komentarz

Zdający niekiedy mylili przyczyny przyrodnicze z pozaprzyrodniczymi.

Odpowiedzi charakteryzował brak precyzji, ubogi język wypowiedzi.

Zadanie 44. (2 pkt)

W tabeli przedstawiono wydobycie ropy naftowej na Bliskim Wschodzie w 2002 r.

Wykorzystując własną wiedzę oraz dane z tabeli wyjaśnij, dlaczego konflikt zbrojny w regionie Zatoki Perskiej może być niebezpieczny dla światowej gospodarki. Uwzględnij w wyjaśnieniu dwa argumenty.

Sprawdzana umiejętność

Zdający potrafi wyjaśnić, na przykładzie Zatoki Perskiej, zagrożenie konfliktu zbrojnego dla światowej gospodarki. Standard III 2), 4.

Łatwość zadania

OKE: 0,71 – łatwe

LO: 0,74; LP: 0,63; T: 0,68

Typowe poprawne odpowiedzi zdających

- w regionie Zatoki Perskiej koncentruje się około 1/3 światowego wydobycia ropy naftowej- jest to główny rejon dostaw ropy na rynek świata, konflikt zbrojny w tym rejonie może destabilizować gospodarki zwłaszcza krajów wysoko rozwiniętych, uzależnionych od dostaw ropy naftowej z rejonu Zatoki Perskiej,
- konflikt w tym regionie zagraża całej światowej gospodarce, gdyż brak ropy naftowej powoduje wzrost jej cen i może wywołać kryzys gospodarczy,
- konflikt może spowodować paraliż transportu, energetyki w wielu krajach,
- niebezpieczne jest również zniszczenie urządzeń wiertniczych, co może prowadzić do wahań w dostawach ropy i degradację środowiska.

Najczęściej powtarzające się błędy

Trudności z formułowaniem drugiego argumentu.

Podawano ten sam argument inaczej go redagując.

Komentarz

Zdający w wyjaśnieniach przytaczali argumenty dotyczące znaczenia dla gospodarki światowej wielkości wydobycia ropy naftowej w tym regionie, wpływu stabilizacji politycznej na funkcjonowanie gospodarki (brak gwałtownego wzrostu cen, brak zagrożeń w bezpiecznym dostarczaniu tego surowca na światowe rynki).

Wielu zdających odnosiło swoją odpowiedź do bieżących wydarzeń na Bliskim Wschodzie, wykazując się dobrym rozeznaniem bieżących wydarzeń gospodarczych i politycznych.

Zadanie 45. (1 pkt)

Spośród podanych w tabeli (zadanie 44.) krajów, wymień trzy kraje położone nad Zatoką Perską, w których w końcu XX wieku miały miejsce konflikty zbrojne z sąsiadami.

Sprawdzana umiejętność

Zdający potrafi wymienić kraje Zatoki Perskiej na obszarze, których rozgrywały się konflikty zbrojne z sąsiadami. Standard I 3), d, 1.

Łatwość zadania

OKE: 0,58 - umiarkowanie trudne

LO: 0,59; LP: 0,57; T: 0,56

Typowe poprawne odpowiedzi zdających

Irak, Kuwejt, Iran

Najczęściej powtarzające się błędy

Wymieniano Egipt, ZEA, Libię.

Komentarz

Zdający nie mieli problemów z wyborem krajów, choć niekiedy wymieniano kraje nie zawarte w tabeli. Wskazuje to na nieuważne czytanie polecenia oraz na nieznajomość zarówno konfliktów zbrojnych, jak i mapy politycznej świata.

Zadanie 46. (2 pkt)

Na wykresie przedstawiono przyrost naturalny ludności Polski w okresie 1946-2001.

- a) **Napisz, który z wyróżnionych na wykresie roczników: 1955, 1970, 1983, 2001 należy do wyżu kompensacyjnego.**
- b) **Korzystając z wykresu, sformułuj dwa wnioski odnoszące się do kształtowania się przyrostu naturalnego ludności Polski w latach 1946-2001.**

Sprawdzana umiejętność

Zdający potrafi:

- a) podać, na podstawie wykresu, rocznik należący do wyżu kompensacyjnego, Standard II 1), f, 5.
- b) formułować, na podstawie wykresu, wnioski odnoszące się do kształtowania się przyrostu naturalnego Polski w podanych latach. Standard II 2), b.

Łatwość zadania

OKE: 0,45 - trudne

LO: 0,48; **LP:** 0,39; **T:** 0,9

Typowe poprawne odpowiedzi zdających

a) 1955

b)

- na wielkość przyrostu naturalnego w Polsce wpływa głównie współczynnik urodzeń,
- po okresach wyżów demograficznych następują niży (istnieją wyraźne fluktuacje przyrostu naturalnego),
- ogólna tendencja przyrostu naturalnego ludności jest malejąca,
- okresy między wyżami i niżami demograficznymi wydłużają się.

Najczęściej powtarzające się błędy

a) Zdający dobrze radzili sobie z wyborem właściwego rocznika, choć niekiedy pojawiały się inne roczniki niż 1955, np. 1983, co może wskazywać na brak zrozumienia terminu „wyż kompensacyjny”.

b) Wśród odpowiedzi zdających nie wszystkie uwzględniały podany przedział czasowy. Niektóre wykraczały poza II wojnę światową i odnosiły się także do I wojny światowej.

Często zamiast wniosku pojawiał się opis całości lub fragmentu wykresu. Był on poprawny merytorycznie, ale nie uwzględniał syntetycznego podejścia do treści wykresu.

Niektóre rozwiązania dotyczyły tylko przyczyn malejącego przyrostu naturalnego, szczególnie po 1990 roku.

Zdający nie precyzowali wniosków odnoszących się do kształtowania się przyrostu naturalnego.

Duża liczba wniosków formułowana była niepoprawnie językowo.

Komentarz

Często korzystano tylko z własnej wiedzy a nie analizowano i interpretowano materiał

źródłowy. Wielu zdających wyjaśniało wysoki lub niski przyrost naturalny w Polsce, zamiast formułować wnioski na podstawie wykresu.

Zadanie 47. (2 pkt)

Na mapie przedstawiono rozmieszczenie wybranych rodzin i grup językowych w Europie.

- a) **Napisz, która z grup krajów oznaczonych na mapie sygnaturami: A, B, C nie należy do rodziny języków indoeuropejskich.**
- b) **Spośród krajów oznaczonych na mapie cyframi od 1 do 4 jeden należy do innej grupy językowej niż pozostałe. Podaj nazwę tego kraju.**

Sprawdzana umiejętność

Zdający potrafi:

- a) podać, spośród zaznaczonych na mapie grup państw, państwa nienależące do wskazanej rodziny językowej,
- b) podać, spośród zaznaczonych na mapie, kraj należący do innej grupy językowej niż kraje pozostałe.

Standard I 3), a, 4.

Łatwość zadania

OKE: 0,30 – trudne

LO: 0,33; LP: 0,25; T: 0,24

Typowe poprawne odpowiedzi zdających

a) A

b) Grecja

Najczęściej powtarzające się błędy

Podawano zamiast nazwy kraju tylko cyfrę, którą oznaczono go na mapie.

Często zamiast odpowiedzi A. pojawiała się odpowiedź B. lub C.

Komentarz

Rodzaj udzielanych odpowiedzi może świadczyć o niewystarczającym stopniu opanowania wiadomości z zakresu znajomości różnicowania ludności pod względem językowym.

Zadanie 48. (2 pkt)

Zadanie wykonaj, korzystając z załączonego tekstu i piramidy wieku ludności Chin.

Podaj dwie cechy ludności Chin, które odzwierciedlają politykę demograficzną tego kraju.

Sprawdzana umiejętność

Zdający potrafi podać, na podstawie tekstu i piramidy wieku ludności danego kraju, cechy ludności odzwierciedlające politykę demograficzną prowadzoną w tym kraju.

Standard II 2), a.

Łatwość zadania

OKE: 0,36 – trudne

LO: 0,40; LP: 0,29; T: 0,27

Typowe poprawne odpowiedzi zdających

- spadek przyrostu naturalnego lub spadek urodzeń oraz spadek dzietności rodzin w okresie

prowadzenia polityki demograficznej,
- przewaga chłopców nad dziewczynkami oraz młodych mężczyzn nad liczbą kobiet,
- przewaga zgonów noworodków płci żeńskiej nad wielkością zgonów noworodków płci męskiej.

Najczęściej powtarzające się błędy

Często odpowiedzi ograniczały się do dosłownego przepisania fragmentu tekstu. Zdający lepiej radzili sobie z interpretowaniem tekstu niż z interpretowaniem piramidy wieku, co może świadczyć o niewystarczającej umiejętności analizowania i interpretowania tego rodzaju źródeł. Nie uwzględniano cech ludności odnoszących się do całego okresu polityki demograficznej Chin a poddawano cechy tylko wybranych roczników., np. tylko w latach 90. Nieuważnie czytano polecenia do zadania i błędnie podawano cechy, np. brak wyżywienia, podporządkowanie, tradycyjność.

Komentarz

Znaczna ilość zdających nie potrafiła przetworzyć podanej w tekście informacji. Zadanie należało rozwiązać korzystając z zamieszczonego tekstu i piramidy wieku.

Zadanie 49. (2 pkt)

Wśród demografów na świecie przeważa przekonanie, że polityka demograficzna Chin, pomimo znacznego obniżenia przyrostu naturalnego, nie powinna być naśladowana przez kraje przeżywające eksplozję demograficzną.

Przedstaw trzy argumenty uzasadniające tę tezę.

Sprawdzana umiejętność

Zdający potrafi przedstawić argumenty uzasadniające negatywne oddziaływanie polityki demograficznej podanego kraju. Standard III 2), 3.

Łatwość zadania

OKE: 0,37 – trudne

LO: 0,41; **LP:** 0,26; **T:** 0,28

Typowe poprawne odpowiedzi zdających

Argumenty:

Polityka demograficzna Chin:

- narusza prawa człowieka,
- wymusza aborcję,
- zagraża bezpieczeństwu rodziny,
- deformuje strukturę płci w państwie,
- w przyszłości młodzi mężczyźni mogą mieć mniejsze szanse na założenie rodziny z powodu mniejszej liczebności młodych kobiet.

Najczęściej powtarzające się błędy

Formułowano wnioski odnoszące się do Chin a nie do innych państw. Nie zauważano istoty polecenia, czyli „przestrogi” dla krajów przeżywających eksplozję demograficzną. Podawano tylko dwa lub jeden argument. Nie podawano argumentów tylko, np. cechy ludności. Część odpowiedzi była nielogiczna lub następujące po sobie argumenty były sprzeczne.

Komentarz

Tekst będący materiałem źródłowym w poprzednim zadaniu należało potraktować jako przestrogi dla innych krajów naszczę naśladować politykę demograficzną Chin

przewidzieć skutki działań w nim opisanych. Prawidłowe odpowiedzi powinny dotyczyć ograniczenia wolności rodziny w zakresie prokreacji, naruszania praw człowieka, skutków zachwiania struktury płci i wieku.

Zadanie 50. (2 pkt)

Afryka jest kontynentem o niewielkiej gęstości linii kolejowych, co przedstawiono na załączonej do zadania mapie.

Podaj po dwa czynniki przyrodnicze i pozaprzyrodnicze, które wpłynęły na gęstość i rozmieszczenie linii kolejowych w Afryce.

Sprawdzana umiejętność

Zdający potrafi przedstawić, na przykładzie Afryki, wpływ czynników przyrodniczych i społeczno-gospodarczych na rozmieszczenie i gęstość linii kolejowych na tym kontynencie. Standard II 3), c.

Łatwość zadania

OKE: 0,43 - trudne

LO: 0,46; **LP:** 0,32; **T:** 0,37

Typowe poprawne odpowiedzi zdających

czynniki przyrodnicze:

- duże obszary pustyń (Sahara, Kalahari), na których brak linii kolejowych,
- bardzo rzadka sieć na obszarach występowania lasu równikowego,
- linie kolejowe przebiegają głównie wzdłuż dolin rzecznych,
- większe zagęszczenie sieci w pobliżu linii brzegowej.

czynniki pozaprzyrodnicze:

- poziom rozwoju gospodarczego kraju – gęsta sieć kolei w krajach o wyższym poziomie rozwoju (RPA, Algieria), a brak sieci kolejowej w krajach bardzo ubogich,
- polityka kolonizatorów sprowadzająca się do budowy linii kolejowych do wywozu surowców,
- rozmieszczenie przemysłu wydobywczego- ośrodki wydobycia surowców połączone są z miastami portowymi.

Najczęściej powtarzające się błędy

Mylono czynniki przyrodnicze z pozaprzyrodniczymi, formułowano bardzo ogólne stwierdzenia.

Wykazywano się bardzo słabą znajomością geografii kontynentu Afryki.

Komentarz

Zadanie wymagało od zdającego znajomości podstawowych cech środowiska przyrodniczego Afryki i rozwoju społeczno-gospodarczego krajów tego kontynentu. Rozwiązanie zadania ułatwiała mapa przedstawiająca rozmieszczenie linii kolejowych na tym kontynencie. Podając czynniki przyrodnicze należało się skoncentrować na występowaniu dużych obszarów pustyń i zwartych obszarów lasów. Należało również zauważyć związek przebiegu linii kolejowych z siecią rzeczna.

Analizując czynniki pozaprzyrodnicze zdający powinni uwzględnić niski poziom rozwoju gospodarczego większości krajów Afryki, zróżnicowanie gęstości zaludnienia, występowanie zasobów surowców mineralnych oraz skutki polityki kolonizatorów.

Zadanie 51. (2 pkt)

Na rysunku przedstawiono zmiany powierzchni Jeziora Aralskiego w latach 1960-2000. Nadmierne nawadnianie upraw bawełny w Uzbekistanie i Turkmenistanie przez wody rzek Amu-darii i Syr-darii, uchodzących do Jeziora Aralskiego, spowodowało zmiany w środowisku przyrodniczym oraz gospodarce regionu.

Korzystając z zamieszczonego rysunku oraz własnej wiedzy podaj po dwie negatywne przyrodnicze oraz gospodarcze konsekwencje nadmiernego poboru wód rzecznych do nawadniania pól w tym regionie.

Sprawdzana umiejętność

Zdający potrafi podać, korzystając z własnej wiedzy i załączonego rysunku, przyrodnicze oraz gospodarcze konsekwencje działalności człowieka w przedstawionym regionie. Standard III 1), 1.

Łatwość zadania

OKE: 0,56 - umiarkowanie trudne

LO: 0,59; LP: 0,47; T: 0,49

Typowe poprawne odpowiedzi zdających

Konsekwencje przyrodnicze:

- stopniowy zanik Jeziora Aralskiego,
- wzrost zasolenia wód jeziora,
- zmiany bądź wyginiecie fauny żyjącej w jeziorze,
- zmniejszenie wilgotności powietrza,
- zasolenie okolicznych gleb.

Konsekwencje gospodarcze:

- utrata funkcji portowych przez Aralsk i Mujnak,
- brak możliwości uprawy roślin w pobliżu jeziora,
- zmniejszenie lub brak połowów na Jeziorze Aralskim,
- zanik żeglugi śródlądowej pomiędzy dawnymi portami,
- ograniczenie uprawy roślin,
- ograniczenie rozwoju rolnictwa,
- utrata miejsc pracy.

Najczęściej powtarzające się błędy

Często mylono konsekwencje przyrodnicze z gospodarczymi.

Wiele odpowiedzi nie odnosiło się do tekstu i rysunku.

Komentarz

Podając konsekwencje przyrodnicze zmniejszania się ilości wody w tym obszarze, zdający powinien wskazać następstwa, jakie to niesie dla warunków klimatycznych oraz fauny i flory. Natomiast konsekwencje gospodarcze powinny uwzględniać utrudnienia dla rolnictwa, rybołówstwa, żeglugi, turystyki.

Zadanie 52. (1 pkt)

Jednym z coraz częściej wykorzystywanych wskaźników rozwoju społeczno-ekonomicznego jest wskaźnik **HDI** (Human Development Index).

Zaznacz trzy z wymienionych mierników, które uwzględnia ten wskaźnik.

- A. Długość przeciętnego trwania życia.
- B. Wielkość PKB na mieszkańca.

- C. Udział w światowej produkcji wyrobów elektronicznych.
- D. Struktura zatrudnienia ludności.
- E. Wielkości opisujące wykształcenie np. dostęp do oświaty, umiejętność czytania i pisania.

<p>Sprawdzana umiejętność Zdający potrafi wybierać, spośród podanych, wskaźniki rozwoju społeczno-gospodarczego uwzględniane w HDI. Standard I 3), c.</p>
<p>Łatwość zadania OKE: 0,26 – trudne LO: 0,29; LP: 0,18; T: 0,16</p>
<p>Typowe poprawne odpowiedzi zdających A, B, E</p>
<p>Najczęściej powtarzające się błędy Trudność w rozwiązaniu zadania wynikała z nieznamomości terminu HDI, który jest obecnie uznawany jako najbardziej obiektywny wskaźnik zróżnicowania poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego państw. Najczęściej wybieraną odpowiedzią był punkt D. Zaznaczano, niezgodnie z poleceniem, jeden miernik, a nie trzy.</p>
<p>Komentarz Zadanie wymagało znajomości mierników stosowanych dla określenia wskaźnika HDI. Zdający w przeważającej części nie potrafili wybrać poprawnych mierników.</p>

Zadanie 53. (2 pkt)

Euroregiony utworzone na wschodniej granicy Polski odznaczają się znacznie mniejszą aktywnością gospodarczą i społeczno-kulturalną w porównaniu z euroregionami na zachodniej i południowej granicy kraju.

Przedstaw dwie przyczyny, które o tym decydują. Wykorzystaj własną wiedzę i załączoną mapę.

<p>Sprawdzana umiejętność Zdający potrafi, na podstawie własnej wiedzy i załączonej mapy, przedstawić przyczyny różnic w aktywności gospodarczej i społeczno-kulturalnej euroregionów położonych na granicach Polski. Standard II 1), 7.</p>
<p>Łatwość zadania OKE: 0,47 - trudne LO: 0,51; LP: 0,36; T: 0,39</p>
<p>Typowe poprawne odpowiedzi zdających</p> <ul style="list-style-type: none"> - euroregiony przy wschodniej granicy są znacznie większe pod względem powierzchni – trudniej nimi zarządzać, - współpracę utrudnia mała samodzielność i słabość samorządów Białorusi, Ukrainy, Rosji, - do euroregionów wschodnich dociera mniej środków z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej dla euroregionów, gdyż Ukraina, Rosja i Białoruś nie należą do Unii Europejskiej, - funkcjonowaniu euroregionów w Niemczech ma większe tradycje, - niejednakowy poziom rozwoju gospodarczego sąsiadów,

- kraje sąsiadujące z Polską na zachodzie i południu, podobnie jak Polska, są członkami UE.

Najczęściej powtarzające się błędy

Często nie udzielano pełnej odpowiedzi do zadania. Podawano, że przyczyną różnic są walory turystyczne, wskazywano na występowanie bogactw naturalnych, niechęć wschodnich sąsiadów Polski do współpracy w ramach euroregionów.

Komentarz

W udzieleniu odpowiedzi pomagała mapa euroregionów. Należało uwzględnić różnice w ich wielkości, dostępność środków z funduszy strukturalnych UE. Ponadto przyczyn należało szukać w stosunkowo małej samodzielności i słabości samorządów Białorusi, Ukrainy i Rosji, a także w tradycjach funkcjonowania euroregionów w Niemczech.

Zadanie 54. (1 pkt)

Podaj przyczyny uznania współpracy na rzecz ochrony środowiska za działanie priorytetowe w euroregionie Nysa.

Sprawdzana umiejętność

Zdający potrafi podać przyczyny priorytetowych działań na rzecz ochrony środowiska we wskazanym euroregionie na granicy Polski. Standard III 3), 1.

Łatwość zadania

OKE: 0,12 – bardzo trudne

LO: 0,14; **LP:** 0,05; **T:** 0,05

Typowe poprawne odpowiedzi zdających

- zadecydowała o tym sytuacja ekologiczna – tu znajduje się „czarny trójkąt”, czyli obszar o degradacji środowiska wynikającej z przetwarzania węgla brunatnego w każdym z sąsiedzkich krajów,
- występuje tu zdegradowany i zniszczony krajobraz z powodu wydobywania węgla metodą odkrywkową,
- koncentrują się tu zanieczyszczenia transgraniczne z uprzemysłowionych obszarów Czech, Niemiec i Polski,
- w wyniku kwaśnych opadów występują tu duże obszary zdegradowanych lasów górskich.

Najczęściej powtarzające się błędy

Zwykle podawano odpowiedzi bardzo ogólnikowe, powtarzano część polecenia, np. państwa powinny współpracować w zakresie ochrony środowiska, ochrona środowiska powinna być priorytetowa.

Zdający nie zrozumieli pytania. Odpowiedzi dotyczyły tego, dlaczego chroni się środowisko, a nie, dlaczego ochrona środowiska jest w tym euroregionie priorytetem.

Komentarz

Rozwiązanie zadania wymagało znajomości warunków przyrodniczych euroregionu Nysa i głównej cechy gospodarki na tym terenie związanej z odkrywkową eksploatacją dużych zasobów węgla brunatnego w każdym z sąsiedzkich krajów. Należało również uwzględnić wpływ energetyki opartej na węglu brunatnym na zanieczyszczenie powietrza.